

JAUME BARTUMEU CASSANY
EXCAP DE GOVERN

Propòsit d'any nou

Passar de la cridòria anònima al debat franc i respectuós

El psiquiatre i filòsof austríac d'origen jueu Viktor Frankl, mort el 1997, va deixar escrit que la llibertat no és una llicència per a fer el que un vulgui, sinó una responsabilitat per fer el correcte.

Assistim, als Estats Units i també a Europa, a una mena de retorn al passat més fosc de la primera meitat del segle XX. Especialment a Àustria.

El capitalisme ha tornat a col·lidir amb la democràcia. Senyals de perill s'acumulen després de la victòria de Donald Trump a les eleccions presidencials americanes i la irrupció en primera línia d'Elon Musk, un veritable perill per a la democràcia, que s'ha convertit en l'abanderat de l'extrema dreta a Europa. Empra la seva fortuna per atiar el foc del populisme més visceral.

El malestar social augmenta per la desocupació, els salaris baixos, la pobresa sobrevinguda en moltes famílies i l'endeutament. Davant aquest estat de coses la vida política de les democràcies es va tenyint de populisme, xenofòbia i autoritarisme. Les darreres eleccions europees van encendre les alarmes i el trumpisme les ha inflammat. La retòrica emocional de les xarxes ha bandejat el debat polític racional.

En aquest sentit hem de recuperar pensament i consciència. I, com a corretges de transmissió, dues llibertats: la llibertat d'opinió i la d'expressió.

Com veiem quan la desigualtat s'agreuja, l'economia

de mercat topa amb la democràcia.

El motiu és que la democràcia té una lògica política profundament igualitària: una persona, un vot. La desigualtat econòmica esberla aquesta lògica. Fa que en la vida política el vot dels molt rics sigui més influent que el dels altres.

Ho va dir l'any 1932 l'escriptor nord-americà Scott Fitzgerald, "els molt rics són diferents de tu i jo. La seva riquesa els fa cínic i pensar que són millor que nosaltres."

Dissortadament fa força temps hi ha massa gent ordenant silenci i també estan massa fornits els exèrcits d'aquells

La vida política de les democràcies es va tenyint de populisme i d'autoritarisme

que confonen la llibertat d'expressió amb insultar i fan servir l'ofensa gratuïta amb l'idèntic objectiu d'esporguir qui no estigui disposat a combregar amb el que consideri rodes de molí.

Els que gaudim del privilegi d'ajuntar lletres perquè siguin llegides per terceres persones, o disposem a estones d'un micròfon per analitzar o opinar sobre qüestions d'actualitat política andorrana tenim una especial responsabilitat. Una responsabilitat que pot resumir-se en la defensa de la llibertat d'expressió per a uns i

altres, fent-ne ús sense més límit que la pròpia consciència, acompanyant-ho d'un mínim d'educació a l'hora de convertir en paraules el que creiem cert. No s'hi val llençar la pedra i amagar la mà.

La referència a un mínim d'educació no és broma ni propi de capteniments antics. Sense educació és impossible que la discussió que es vol alimentar tingui un sentit constructiu malgrat que aconseguir un acord amb qui veu la realitat amb altres ulls no sigui res més que una utopia.

En temps de cridòria contra l'acostament a la Unió Europea, com els que hem tingut l'any passat, hem d'acostar-nos a la llibertat de pensar, dir i escriure el que ens doni la gana (llibertat personal) acompanyat del compromís de reciprocitat de llegir, escoltar el que els doni la gana de dir i escriure als altres (llibertat per als altres).

Aquest 2025, que serà decisiu per veure si Andorra acaba d'encarar el camí de consolidació positiva de l'associació amb la Unió Europea o bé si s'hi gira d'esquena, hauríem d'aconseguir assentar els dos peus a terra, en la rajola del seny i la responsabilitat, resistint a la temptació d'escollir bàndol, per guanyar aplaudiments a les xarxes socials.

No hem de renunciar al matís, a la complexitat o a la contradicció perquè tot encaixi com un guant en el propi prejudici.

Aquest hauria de ser, penso jo, el bon propòsit per al 2025.